

Crtice s Lastova

Branko Meštrić, Zagreb

U našem je časopisu objavljeno već nekoliko članaka o planinarskim mogućnostima i planinarenju po Lastovu. Posljednji je napisao Damir Bajš (HP 5, 2007, str. 179. - 181.). Svi dosad objavljeni članci dobri su, zanimljivi i vrlo korisni budućim posjetiteljima. Lastovo itekako zaslužuje da se o njemu piše i da ga se posjećuje. Prije dvije godine Lastovsko je otočje proglašeno parkom prirode da bi se sačuvala njegove autohtone vrijednosti i jedinstvene ljepote. Evo nekoliko novih planinarskih crtica s Lastovskog otočja!

Smještaj i kretanje po otoku

Stjecajem okolnosti, skupina članova PD-a »Šumar« s kojom sam ovoga proljeća posjetio Lastovo smjestila se u Pasaduru, naselju na

zapadnoj strani otoka Lastova, koje se dijelom prostire i na susjednom otočiću Prežbi. Prednosti smještaja u Pasaduru jesu blizina trajektnog pristaništa Ubli i ponuđeni turistički sadržaji, a najveća je prednost se odatle može izvesti nekoliko vrlo zgodnih cjelodnevnih izleta (vidi članak dr. Ignaca Munjka, HP, 1996, br. 11-12, str. 319. - 321.). Za planinare može biti malo nezgodno da se hotel u Pasaduru (jedini na otoku) adaptira, kako bi postao ekskluzivniji i skuplji, no privatni se smještaj izvan ljetne sezone može pronaći po sasvim prihvatljivim cijenama. Zanimljivo je i iskustvo prijatelja iz PD-a »Borik« iz Đurđevca, koji su se smjestili u privatnom kampu »Skriveni« u Skrivenoj luci, a domaćin im je osigurao prijevoz do broda, što je vrlo korisno i važno.

ALAN ČAPLIAR

Vidik prema Humu, najvišem vrhu otoka, s vrha Soznja

Prije dvije godine Lastovsko je otočje proglašeno parkom prirode da bi se sačuvale njegove autohtone vrijednosti i jedinstvene ljepote

Na Lastovo se ne isplati dopreмати automobil. Osim što je to skupo, time biste si uskratili jedinstven pješački doživljaj ovoga ipak malog otoka. Sve što vrijedi vidjeti može se bez teškoća dohvatiti pješice. Osim toga, iz luke u Ublima postoji autobusna linija za 12 km udaljeno mjesto Lastovo. Neke linije polaze i iz samoga Pasadura, a sve su uvijek vezane uz polaske i dolaske brodova. Ako neki autobus po voznom redu i ne ide do Pasadura, na recepciji hotela može se dogovoriti da autobus ipak dođe po vas u Pasadur!

Planinarske šetnje po Lastovu

Za one koji su smješteni u Pasaduru korisna je nova cesta, kojom se kroz šumu iznad hotela izlazi na otočnu cestu oko 3 km od luke u Ublimana, na VINO polje. To je mjesto vrlo pogodno ishodište jer se od njega mogu poduzeti čak tri zanimljiva izleta. Evo kratkog opisa tih izleta! Uglavnom, kad šumska cesta dođe do trase vodovoda, valja njome poći u sjevernom

smjeru i nakon 300 m nastaviti desno kratkom stazicom koja izbija na cestu Ubli – Lastovo.

Stari put. Na prethodno opisanom mjestu počinje dobro uređen i nedavno očišćen, čak i djelomice obilježen stari put, kojim se nekad išlo uzduž otoka. Najprije se blago uspinje do Sv. Luke, prekrasne srednjovjekovne crkve iz 14. stoljeća, a potom, što šumom, što preko nekoliko polja, na polje Lokavje do ceste Lastovo – Skrivena luka. Na tu cestu izaći ćete za nekih dva i pol sata hoda. Cestom treba nastaviti kratko lijevo. Ubrzo će se pred vama otvoriti sjajan vidik na selo Lastovo iz perspektive njegova amfiteatra. Sjajan vidik, a i vrlo ugodna hodnja.

Sozanj. Kad ste već kod Sv. Luke, možete iskoristiti i odvojak od starog puta kojim se za desetak minuta hoda u sjevernom smjeru izbije na glavnu cestu 200 metara zapadnije od malene farme »Sozanj«. Od nje se ide na vrlo slikovit vrh Sozanj. Uspion počinje lijevo od trafostanice, a na samom početku valja proći kroz vrata na ogradi. Do vrha se stiže ugaženom, ali neobilježenom stazom, za dvadesetak minuta hoda. Na žalost, pristup ovome vrhu, koji je kontrolna točka Hrvatske planinarske obilaznice, nije uredno obilježen, a natpis na vrhu jedva je vidljiv. Sozanj je osvojen neposredno iznad mora, a s njega se posebno lijepo vidi uvala Zaklopatica i cijela sjeverna strana otoka.

Hum. Premda je Hum najviši vrh otoka, a usto je i vrlo lijep, nije uvršten u HPO »jer je gore vojska« – ali nije! Naime, danas na njemu više nema vojske, već na nju samo podsjeća napuštena vojarna, pomalo skrivena ispod samog vrha. Na grebenu postoje dva podjednako visoka vrška (Hum i Plešivo brdo, 415 m), a između njih je helikoptersko uzletišće. Na vrhu je nekoliko antena te prekrasna crkvice sv. Jurja (upravo se obnavlja). Vidik s vrha upravo je takav kakav se i može očekivati s najvišega vrha najisturenijeg otoka.

Da bismo opisali uspon na Hum, vratimo se najprije na VINO polje, na mjesto gdje šumska cesta iz Pasadura izlazi na cestu Ubli – Lastovo. Nadomak mjesta, gdje šumska cesta izlazi na asfalt (točnije, 50 m sjevernije), polazi prekrasna građena staza na Hum. Stazom se do najvišeg vrha otoka stiže vjerojatno za oko sat hoda. Pitate se zašto »vjerojatno«? Zato što staza ide upravo područjem koje je 2003. opustošio velik lastovski požar, a budući da privatne površine nisu sanirane, na stazi je mnogo uništenih stabala. Umjesto lijepe staze, na tom ćete putu naići na pravi labirint. Može se proći, ali s mukom. Na nekoliko mjesta treba se provlačiti ispod porušenih debala. Zaista bi trebalo naći nekoga tko bi tu stazu prokrčio i obilježio planinarskim oznakama.

Uvala Zaklopatica s vrha Soznja

Skrivena luka. Na Hum se može i s južne strane – cestom. Široka asfaltna cesta od vojarene i helidroma na hrptu spušta se na zapadnu stranu u Uble, pa može poslužiti za povratak na brod, a dulja i slabija cesta spušta se prema Skrivenoj luci. Osim krasnoga zaljeva, ondje je i zanimljiv svjetionik Struga, najstariji na južnom Jadranu. Iz Skrivenene luke može se asfaltnom cestom poći u Lastovo (6 km), no mi smo prilično povoljno naručili brod i priuštiti si krasnu plovidbu iz same Skrivenene luke, kroz Lastovnjake pa sjevernom stranom otoka, kroz Zaklopaticu i ispod Soznja, sve do Pasadura. Dojmljivo!

Selo Lastovo. Za njegovo upoznavanje treba cijeli dan. To je nešto posebno, nestvarno i

Lastovo – jedno od najslikovitijih naselja na hrvatskim otocima – nije smješteno na moru, nego na strmoj padini iznad plodnih polja u unutrašnjosti otoka

ALAN ČAPLAR

Skrivena luka i vrh Hum – vidik s rta Struga

ALAN ČAPLAR

sadržajno! Domaći inzistiraju da je Lastovo selo, iako ima sva obilježja maloga gradića. U turističkom uredu na Pjevoru može se dobiti plan mjesta po kojem možete, uz planinarski hod, obići zanimljiva mjesta. Nikako ne propustite uspon na Kaštel, ali ni prolaz brojnim uličicama, ili pokušajte samo izbrojiti crkve ili fumarre, autohtone lastovske dimnjake jedinstvena oblika. Dan u Lastovu može se dopuniti i posjetom jedinom seoskom turističkom domaćinstvu na polju Prgovu. Zanimljivo je da se Lastovo ne nalazi na moru, već je nastalo na mjestu koje je kroz povijest bilo skriveno iza Pjevora (= prijevoja). Danas je Pjevor središte zbivanja – tu su restoran, pošta, turistička zajednica, suvenirnica, dva dućana i nekoliko kafića.

Lastovo vrijedi vidjeti!

I na kraju zavapimo: traži se neko spretno i agilno planinarsko društvo koje bi htjelo urediti, obilježiti, a potom se i brinuti o planinarskim stazama na Lastovu. Slutim da bi se dala uspostaviti suradnja s Turističkom zajednicom, a i s novoosnovanom Javnom ustanovom Park prirode Lastovo. Vrijedilo bi staze urediti kako treba, a ne ovako amaterski kao dosad. Također se nadam da će to podržati i Komisija za planinarske putove HPS-a i razmotriti mogućnost da se Hum, kao najviši i najatraktivniji vrh otoka, uključi u HPO, makar zajedno sa Sozajem. PD »Šumar« će se sigurno priključiti i sa šumarijom raskršćiti stazu prema Humu. Lastovo sve to zaslužuje.